

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/235/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5415203904
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5415203904.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členov senátu JUDr. Františka Potockého a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci žalobcu: G. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. G. č. XX, zastúpený právnym zástupcom JUDr. Milanom Vysockým, advokátom so sídlom V., ul. Y. č. XXX, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky so sídlom Bratislava, ul. Štúrova č. 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vo výške 1.310,28 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 7C/150/2015-69 zo dňa 27. apríla 2016, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.310,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne od 19.08.2015 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, **p o t v r d z u j e.**

Vo výroku, ktorým odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi trovy konania v sume 271,50 eur na účet právneho zástupcu navrhovateľa do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, rozsudok okresného súdu mení tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 374,47 eur na účet JUDr. Milana Vysockého, advokáta so sídlom V., ul. Y. č. XXX, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca má právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom č. k. 7C/150/2015-69 zo dňa 27. 04. 2016 zaviazal odporcu (ďalej „žalovaného“) zaplatiť navrhovateľovi (ďalej „žalobcovi“) sumu 1.310,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 19.08.2015 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.). Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 271,50 eur na účet právneho zástupcu žalobcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.).

Konštatoval, že žalobca žalobou žiadal, aby súd vydal rozsudok, ktorým určí žalovanému ((SR, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava (ďalej „MS SR“) a Generálna prokuratúra SR so sídlom Bratislava (ďalej „GP SR“)) povinnosť zaplatiť mu sumu 1.310,28 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne od 19.09.2015 do zaplatenia z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím v trestnom konaní v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákona č. 514/2003 Z. z.“), a to uznesením povereného príslušníka PZ OR PZ Dolný Kubín, OO PZ DK ČVS: ORP-602/00-DK-2013 zo dňa 25.09.2013, ktorým bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona vznesené obvinenie za prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a proti ktorému podal sťažnosť. Rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 2T/2/2014-177 zo dňa 20.05.2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3To/93/2014-191 zo dňa 09.10.2014 bol oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Škoda v sume 1.310,28 eur predstavuje zaplatené účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za jeho obhajobu v trestnom konaní advokátom podľa

pripojenej špecifikácie. Táto bola spôsobená v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia v trestnom konaní.

Podľa súdu žalobca v danom prípade pred podaním žaloby dodržal postup predpokladaný v § 15 zákona č. 514/2003 Z. z., keď požiadal o predbežné prerokovanie nároku. Uvedenú žiadosť adresoval MS SR ako orgánu, ktorý koná v mene štátu vo veciach náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci podľa § 4 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré ju postúpilo GP SR s tým, že orgánom príslušným na konanie v mene štátu v súlade s § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z. z. je GP SR. GP SR po obdržaní žiadosti vrátila túto späť MS SR, keďže prokurátor nespôsobil škodu, ktorej sa domáha a ak nie je oprávnené konať Ministerstvo vnútra SR ani GP SR, potom je možné aplikovať len ust. § 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého, ak nemožno príslušný orgán určiť podľa odseku 1, koná v mene štátu MS SR. MS SR vrátilo žiadosť GP SR, nakoľko uvedenú žiadosť nepovažovalo za žiadosť, ktorá má byť prerokovaná a z uvedeného dôvodu postúpilo opäť GP SR. GP SR postúpilo MS SR, nakoľko GP SR je oprávnená prerokovať žiadosť len vtedy, ak škodu spôsobila prokuratúra (prokurátor) v jeho prípade v trestnom konaní a keďže o takýto prípad v jeho veci nejde, zákon jej prerokovať žiadosť neumožňuje. MS SR opätovne skonštatovalo, že jeho žiadosť o predbežné prerokovanie nároku naďalej nepovažuje za žiadosť, ktorá môže byť prerokovaná ministerstvom a z tohto dôvodu ju nebude a nemôže prerokovať a kvôli celkovú obrazu fungovania orgánov verejnej správy v očiach poškodených ju však ministerstvo fyzicky opätovne nezaslal. Vzhľadom na uvedenú situáciu súd poukázal na ust. § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého na vznik oprávnenia generálnej prokuratúry konať v konaní o náhradu škody v mene štátu nevyžaduje splnenie kritéria, aby prokurátor nezákonné rozhodnutie v trestnom konaní sám vydal, ale aby škodu spôsobil; z hľadiska prejednávanej veci prokurátor škodu spôsobil tým, že sťažnosť podanú proti uvedenému uzneseniu o vznesení obvinenia podanú žalobcom zamietol a podal na neho obžalobu príslušnému súdu; orgánom oprávneným konať v mene štátu tak nemôže byť ministerstvo vnútra, ktoré to oprávnenie po účinnosti novej právnej úpravy od 01.01.2013 stratilo a ani ministerstvo spravodlivosti, pretože škoda nevznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom (§ 4 ods. 1 písm. a/ bod 1, zákona č. 514/2003 Z. z.) ani nie je splnený predpoklad, že nie je možné určiť príslušný štátny orgán oprávnený konať v mene štátu (§ 4 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.) ak by nemalo spadať do pôsobnosti uvedeného subjektu odškodnenie, ktorá bola predmetom predbežného prerokovania nároku, nie je orgánom konajúcim v mene štátu. Súd s poukazom na uvedené a vychádzajúc aj z rozsudku NS SR sp. zn. 8Cdo 289/2014 ex offio vyriešil otázku, ktorý orgán je oprávnený konať v mene štátu, v danom prípade ďalej konal len s GP SR, čo pripísom oznámil obom vyššie uvedeným štátnym orgánom. Žalobca v konaní upravil návrh tak, že žalovaným je SR - zastúpená GP SR s poukazom na vyššie uvedený rozsudok NS SR. Súd dospel k záveru, že žalobca v konaní preukázal všetky predpoklady objektívnej zodpovednosti žalovaného za škodu, t.j. súčasné (kumulatívne) splnenie troch podmienok: 1/ existencia nezákonného rozhodnutia (predmetné uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 25.09.2013), 2. vznik škody (vynaložené trovy obhajoby a hotové výdavky spolu v sume 1.310,28 eur), 3/ príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody (nutnosť úhrady trov obhajoby a hotových výdavkov v súvislosti s trestným stíhaním žalobcu). Po zistení danosti základu uplatneného nároku sa súd ďalej zaoberal dôvodnosťou jeho výšky. Žalobcom boli dôvodne uplatnené trovy obhajoby v sume 1.150,92 eur v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.) v účinnom znení (porovnaj § 18 ods. 1, 3 v spojení s § 9, § 12 ods. 3 písm. a/, § 14 ods. 1 písm. a/ až c/, ods. 2, ods. 3 písm. a/, § 15, § 16 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.), ako i vypracované odborné vyjadrenie MUDr. B. vo výške 159,36 eur. Vzhľadom na to súd vo výške žalovanej sumy 1.310,28 eur žalobe vyhovel. Zároveň priznal žalobcovi aj úrok z omeškania uplatnený v zákonnej výške 5,05 % (§ 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.), a to za obdobie od 19.08.2015 až do zaplatenia (od 18.02.2015, deň, kedy bola prvýkrát neúspešne doručená žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na MS SR ako jeden z orgánov konajúcich v mene štátu a uplynutie 6-mesačnej lehoty na uspokojenie daného nároku). Keďže žalobca bol v celom rozsahu úspešný, prináleží mu v zmysle ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) plná náhrada trov konania potrebných na účelné uplatňovanie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Žalobcovi tak súd priznal nasledujúce úkony právnej služby: 1. príprava a prevzatie zastupovania (§ 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. a/, § 16 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.) - 64,41 eur a režijný paušál 8,39 eur, 2. podanie návrhu na súd 19.10.2015 (§ 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. c/, § 16 ods. 3) - 64,41 eur a režijný paušál 8,39 eur, 3. účasť na pojednávaní dňa 27.04.2016 (§ 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. d/, § 16 ods. 3) - 64,41 eur a režijný paušál 8,59 eur, 20% DPH (§ 18 ods. 3) - 41,91 eur a náhradu zaplateného súdneho poplatku z návrhu na začatie konania 20 eur, celkovo 271,50 eur. Súd nepriznal žalobcovi náhradu za stratu času za cestu vykonanú za 6 polhodín (V. - Dolný Kubín a späť) z dôvodu hospodárnosti. Konštatoval, že

právo na právnu pomoc v súdnom konaní patrí medzi základné práva, toto právo však nemožno chápať absolútne. Účastník konania si zvolil advokáta zo vzdialeného mesta, čím vznikli ďalšie trovy konania súvisiace s presunom tohto právneho zástupcu na konanie. Podľa súdu sa týmto prípadom nejedná o tak mimoriadny spor, čo by odôvodňovalo voľbu právneho zástupcu, ktorý nesídlí v obvode súdu, resp. v blízkosti bydliska žalovaného, z tohto dôvodu by mal žalobca tieto výdavky právneho zástupcu platiť sám.

2. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobca a žalovaný.

3. Žalovaný napadol odvolaním všetky výroky rozsudku súdu, ktorý navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie tvrdiac, že ním bol porušený zákon.

Predovšetkým namietal príslušnosť GP SR konajúcej za štát, pretože škodu nespôsobilá prokuratúra (prokurátor), a teda nie sú splnené základné hmotnoprávne predpoklady na vyvodenie zodpovednosti prokuratúry (prokurátora). Spôsobiť škodu by bolo možné len konaním alebo opomenutím prokurátora. Prokurátor sa na vydaní uznesenia o vznesení obvinenia žiadnym spôsobom nepodieľal (nekonal) ani nič pri jeho vydaní neopomenul. Titul náhrady škody - uznesenie o vznesení obvinenia - je účinný a vykonateľný už jeho vydaním bez ohľadu na to, kedy (a či) ho prokurátor obdrží, preto prokurátor nielenže sa na jeho vydaní nepodieľa, ale jeho účinkom (škode), ktoré nastávajú už jeho vydaním, nemôže v tomto štádiu zabrániť a už vôbec nie škodu spôsobiť. Úvaha o jeho zodpovednosti je preto absurdná. Navyiac posudzovanie príslušnosti orgánu konajúceho za štát súdom je v danom prípade nepreskúmateľné. Ďalej žalovaný poukázal na to, že žalobca si nárok na náhradu škody v žiadosti o jeho predbežné prerokovanie, ako aj v žalobe uplatnil z titulu „začatia a vedenia trestného stíhania“. Vzhľadom na všetky okolnosti danej veci namietal tiež nezákonnosť titulu náhrady škody - uznesenie o vznesení obvinenia. Je podľa neho nesporné, že skutok, ktorý bol predmetom trestného stíhania, sa stal, súd v trestnom konaní rozhodol aplikujúc zásadu „in dubio pro reo“, keď nebolo možné jednoznačne vyvodit' záver a s určitosťou konštatovať, že k takému skutku jednoznačne došlo. Súd taktiež nevzal do úvahy zákonnosť prípravného konania vrátane zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia. Pokiaľ je postup orgánov činných v trestnom konaní legálny a titul uplatňovanej náhrady škody zákonný, je podľa žalovaného na mieste zvážiť tiež postup podľa § 3 Občianskeho zákonníka a náhradu škody nepriznať, pretože výkon takéhoto práva by bol v rozpore s dobrými mravmi. „Paušálne“ zaväzovanie štátu na náhradu škody len preto, že nedošlo k odsúdeniu obžalovaného a len preto, že objektívna zodpovednosť je súdom vykladaná nad rámec zákona je rozpore so zmyslom a účelom zákona. Podľa žalovaného v tomto prípade žalobca svojím konaním trestné stíhanie zavinil sám a akákoľvek náhrada škody by preto bola v rozpore s dobrými mravmi. Pri analogickej aplikácii ust. § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. by mal súd sa vysporiadať s otázkou, či žalobca trestné stíhanie si zavinil alebo nezavinil. Je teda potrebné odpovedať na otázku, čo bolo príčinou toho, že vo veci začali konať orgány činné v trestnom konaní. Podľa žalovaného v tejto veci možno jednoznačne vysloviť, že nešlo o žiadny svojvoľný postup týchto orgánov, ale o jediný možný a zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu k skutku, ktorý sa mal reálne stať. Vznesenie obvinenia bolo jediné rozhodnutie, ktoré bolo v právnom štáte možné. Rovnako boli splnené všetky zákonné prostriedky na podanie obžaloby. To, že žalobca bol neskôr v trestnom konaní spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, nakoľko nemožno s určitosťou konštatovať, že k takému skutku jednoznačne došlo, priamo s odpoveďou na otázku, či si trestné stíhanie zavinil, nesúvisí. Ústavný súd SR vo svojom náleze IV.ÚS 296/2014-33 zo dňa 06.05.2015 konštatuje, že aj prípadné oslobodenie páchatel'a spod obžaloby v trestnom konaní neznamena, že sa nedopustil protiprávneho konania, čo má vplyv na príčinnú súvislosť medzi škodou, ktorej náhradu si uplatňoval a obvinením, ktoré mu v trestnej veci bolo vznesené.

4. Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu napadol odvolaním výrok o trovách konania, a to ohľadom nepriznanej sumy 102,97 eur predstavujúcej náhradu za stratu času na cestu vykonanú na pojednávanie dňa 27.04.2016 pre nesprávne právne posúdenie ((za 6 polhodín (V. - Dolný Kubín a späť), 6x 14,30 eur = 85,80 eur + 120 % DPH, t.j. 17,17 eur)).

Podľa žalobcu súd mu náhradu nákladov vynaložených za stratu času v súvislosti s účasťou jeho právneho zástupcu na pojednávaní dňa 27.04.2016 pred súdom prvého stupňa mu nepriznal na základe jediného kritéria - hospodárnosti (t.j. že sídlo advokáta nie je v blízkosti jeho bydliska a nesídlí v obvode súdu prvého stupňa), ktoré samo osebe nemá zákonné opodstatnenie v zákonom sledovanom a prezumovanom ciele nahradit' úspešnej strane trovy konania. Jeho opodstatnenosť nemožno vyvodit' ani z možnosti využitia inštitútu právnej substitúcie, pretože táto má dispozitívny charakter a nie je povinnosťou uloženou účastníkovi konania ani jeho advokátovi. Vyhláška MS SR č. 655/2004 Z. z.

priznáva advokátovi možnosť uplatnenia náhrady za stratu času. Súčasne však treba brať do úvahy i výšku náhrady za stratu času, ktorá môže byť pri použití relatívne nákladnejšieho dopravného prostriedku (napr. osobného automobilu oproti dopravnému prostriedku verejnej dopravy) v konečnom dôsledku efektívnejšia než u iného menej nákladného spôsobu dopravy. Pokiaľ sa jeho právny zástupca riadne dostavil k súdom nariadenému pojednávaniu a z jeho konania (prípadne z jeho konania) nevznikli žiadne prieťahy či neúčelne realizované úkony súdu, nemožno v takomto prípade náklady právneho zastúpenia považovať za neúčelné. Žiadal preto v tejto časti rozhodnutie okresného súdu zmeniť.

5. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu prostredníctvom právneho zástupcu nesúhlasil s tým, že vznesenie mu obvinenia bolo jediným možným a zákonným postupom pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu k skutku, ktorý sa mal reálne stať a malo byť jediným rozhodnutím, ktoré bolo v právnom štáte možné od orgánov činných v trestnom konaní očakávať. Taktiež s tým, že si svojím konaním trestné stíhanie zaviniť sám. On od začiatku trestného stíhania popieral, že by spáchal skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, popieral, že by vôbec dňa 06.02.2013 fyzicky napadol poškodeného. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť, ktorú však dozorujúci prokurátor zamietol ako nie dôvodnú pritom prokurátor vykonáva dozor nad prípravným konaním. Dozorujúci prokurátor mal možnosť rozhodovať inak, ako podaním obžaloby po skončení prípravného konania vzhľadom na dôkaznú situáciu, čo však neurobil. Oslobodenie obžalovaného spod obžaloby z dôvodu § 285 písm. a/ Tr. por. bolo zákonným rozhodnutím a len potvrdilo to, že skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie sa nestal. Prokurátor neakceptoval ani jeho návrh na zastavenie trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku. Súd nevykladal objektívnu zodpovednosť štátu nad rámec zákona. Žalobca rozhodne nesúhlasil s tým, že náhrada škody, ku ktorej bol žalovaný zaviazaný napadnutým rozsudkom, je v rozpore s dobrými mravmi. On sa dožaduje náhrady škody na základe príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., potom, čo bol právoplatne oslobodený spod obžaloby. Poukazovanie na ust. § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2013 Z. z. nemožno podľa neho aplikovať na prejednávajúcu vec. Nestotožnil sa s námietkou žalovaného, že nie je orgánom, ktorý v tomto prípade konal za Slovenskú republiku, a to s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 8Cdo/289/2014 z 14.10.2015. Pokiaľ sa tento odvoláva na nález ÚS ČR IV.ÚS 296/2014-33 zo dňa 06.05.2015 tak podľa neho tento nemožno v prebiehajúcom konaní aplikovať, lebo ide o inú vec a iné posudzovanie zodpovednosti za škodu. Vzhľadom na uvedené, argumenty žalovaného sú jeho názorom, ktorý nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Rozhodnutie súdu nevybočuje z ustálenej rozhodovacej praxe súdov. Žalobca si uplatnil aj trovy odvolacieho konania.

6. Žalovaný sa k odvolaniu žalobu písomne nevyjadril.

7. Odvolací súd v prvom rade poznamenáva, že vec preskúmaval podľa ustanovení uvedených v zákone č. 160/2005 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý zákon nadobudol účinnosť dňom 01.07.2016 a to vzhľadom na ust. § 470 ods. 1, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti s tým, že účinky procesných úkonov uskutočnených do 30.06. 2016 ostali zachované (§ 470 ods. 2 CSP). Zároveň súd v odôvodnení prispôbil terminológiu novej právnej úprave.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podali včas strany v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP), proti rozhodnutiu, ktoré možno podať týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 a contrario, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 379, § 380 CSP) a napadnutý rozsudok ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) a to z nasledovných dôvodov:

9. V preskúmvanej veci si žalobca uplatňoval voči žalovanému náhradu škody a to v zmysle ust. § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorého základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Táto mu mala vzniknúť rozhodnutím štátneho orgánu podľa osobitného predpisu (§ 38 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre) ako orgánu štátu a ktoré rozhodnutie bolo príslušným orgánom súdu ako nezákonné zrušené.

10. V súlade s ust. čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Uvedené ustanovenie posilňuje čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup. Úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je podrobnejšie upravená v zákone č. 514/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 01.07.2004 (a ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom).

Z dôvodovej správy k zákonu č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že cieľom zákona je úprava zodpovednosti za štátu za činnosť orgánov verejnej moci a upravuje aj zodpovednosť územnej samosprávy pri výkone samosprávnych funkcií v samostatnej pôsobnosti územnej samosprávy. Zároveň v rámci spoločných ustanovení obsahuje pre všetky orgány verejnej moci spoločnú právnu úpravu v prípadoch, keď je možná a žiaduca. Zákon upravuje z hľadiska spôsobu, akým bola škoda spôsobená, dva odlišné okruhy zodpovednosti za škodu. Prvý okruh predstavuje zodpovednosť za škodu spôsobenú protiprávnym rozhodnutím. Druhý okruh predstavuje zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Zároveň je v rámci zákona samostatne upravená zodpovednosť štátu za nezákonné zatknutie, zadržanie alebo iné pozbavenie osobnej slobody, rozhodnutie o treste, ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe.

Zodpovednosť štátu vzniká len z rozhodnutia, ktoré je nezákonné. Pojem nezákonnosti nie je v zákone č. 514/2003 Z. z. definovaný. Zákonnosť či nezákonnosť rozhodnutia je vo všeobecnosti otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom. Teda aj napriek tomu, zákon č. 514/2003 Z. z. nedefinuje, čo sa považuje za nezákonne rozhodnutie, je možné konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo záväzkami Slovenskej republiky, vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súdna prax dospela k záveru, že pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia má rovnaké dôsledky ako zrušenie tohto uznesenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.) aj oslobodenie spod obžaloby (porovnaj rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/194/2010 zo dňa 30.03.2011 alebo uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/145/2011 zo dňa 12.12.2012). Potom rozhodnutie, ktoré je nezákonné a za splnenia ostatných zákonných podmienok môže zakladať zodpovednosť štátu za škodu, ktorá prípadne z takéhoto rozhodnutia účastníkovi vznikla.

11. Preskúmaním meritórneho rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, pričom so záverom z neho vyplývajúcim, tak skutkovým ako aj právnym, sa v plnom rozsahu stotožnil. Prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vec správne rozhodol keď prijal správny právny záver o preukázaní všetkých predpokladov objektívnej zodpovednosti žalovaného za škodu. Svoje rozhodnutie náležite odôvodnil s poukazom na ust. § 157 ods. 2 O. s. p. resp. 220 ods. 2 CSP. V odôvodnení preskúmaného rozsudku sa riadne zaoberal so všetkými otázkami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie z hľadiska právneho posúdenia veci podstatné. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd poukazuje na to, že zmyslom zákona č. 514/2003 Z. z. je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odstránená. Osoba, ktorá bola spod obžaloby oslobodená, nesie materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia i keď sa ukázalo nesprávne. Je potrebné na ňu hľadieť ako na osobu nevinnú. Ak v súvislosti s rozhodnutím štátneho orgánu podľa osobitného predpisu (§ 38 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre) fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného (žalobcu) štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu podľa ust. § 1 ods. 1, § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z., ktorej sa v danom prípade nemôže zbaviť (§ 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.).

12. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní danej veci sa zaoberal len námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie predchádzajúcim vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

13. Jednou z odvolacích námietok žalobcu bolo namietanie príslušnosti GP SR konajúcej za štát. Podľa odvolacieho súdu súd správne vyriešil otázku, ktorý orgán je oprávnený konať v mene štátu a to vychádzajúc aj z rozhodnutia NS SR sp. zn. 8Cdo/289/2014 zo dňa 14.10.2015. S dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie pokiaľ ide o subjekt, ktorý je oprávnený konať pred súdom za štát sa preto v plnom rozsahu stotožňuje. Na výtku žalovaného o nevzatí do úvahy zákonnosti prípravného konania vrátane zákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia neprihliadol. Za rozhodujúce považoval procesnú

situáciu v preskúmvanej veci zistenú súdom a to, že prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru o vznesení obvinenia a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu pričom žalobca ako obžalovaný bol podľa § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby pre skutok kvalifikovaný obžalobou ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok pre ktorý bol obžalovaný stíhaný. Okrem toho podľa ustálenej súdnej praxe, pokiaľ štátny orgán zisťuje podmienky a predpoklady pre vydanie rozhodnutia, za týmto účelom zhromažďuje podklady (dôkazy), hodnotí zistené skutočnosti, tieto právne posudzuje - ide o činnosť priamo smerujúcu k vydaniu rozhodnutia a prípadné nesprávnosti a vady pri tomto zisťovaní podkladov a pri posudzovaní sa potom prejavia práve v obsahu rozhodnutia a z hľadiska zodpovednosti štátu môžu zakladať len jeho zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie. Za takéto rozhodnutie je možné považovať aj pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky pre jeho vydanie a že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne, nemalo byť vydané, prípadne malo byť vydané v inej podobe či za iných okolností. Na tomto mieste sa dá poukázať na uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 3To/93/2014-191 zo dňa 09.10.2014 týkajúceho sa trestnej veci žalobcu ako obžalovaného, ktorý súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie okresného prokurátora zamietol a ktorý v rámci záverečnej poznámky uviedol: „Vzhľadom na zabezpečené dôkazy - najmä odborné vyjadrenie znalca MUDr. P. B. (správne C. - poznámka odvolacieho súdu) nemožno považovať ani za objektívne preukázané, že by zranenie zistené u poškodeného malo charakter ublíženia na zdraví v zmysle § 156 ods. 1 Tr. zákona". S prihliadnutím aj na to, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, alebo nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je osobitnou zodpovednosťou a zodpovednosťou objektívnou (bez ohľadu na zavinenie), je poukazovanie žalovaného v ďalšej časti odvolania na potrebu aplikovania dobrých mravov (§ 3 Občianskeho zákonníka) neopodstatnené. Pokiaľ podľa žalovaného mal súd analogicky aplikovať ust. § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. na uvedené tiež neprihliadol. Podľa odvolacieho súdu toto ustanovenie taxatívne upravuje prípady kedy právo na náhradu škody nevznikne i keď inak podmienky zodpovednosti štátu za škodu by boli splnené, pričom v danej veci o žiaden z týchto prípadov nešlo.

14. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval odvolanie žalovaného za nedôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správne potvrdil v zmysle § 387 CSP.

15. Žalobca v odvolaní do výroku o trovách konania namietal nepriznanie nároku na náhradu za stratu času.

16. Podľa ust. § 15 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. advokát má popri nároku na odmenu aj nárok b/ na náhradu za stratu času (§ 17). Podľa ust. § 17 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu. Odvolací súd sa stotožnil s konštatovaním súdu, že právo na právnu pomoc v súdnom konaní patrí medzi základné práva účastníka konania, bol však názoru, že žalobca si v danej veci mal právo zvoliť advokáta z iného okresu, ktoré na rozdiel od súdu prvej inštancie aj ako susediaci nepovažoval za vzdialené ((sídlom advokáta (V.), bydlisko žalovaného (M. G., okres Dolný Kubín) či sídlom súdu (Dolný Kubín)). Uplatnená náhrada trov konania preto spĺňa kritérium účelne vynaložených trov, za ktoré v konaní úspešnému účastníkovi patrí náhrada.

17. Odvolanie žalobcu tak odvolací súd považoval za dôvodné a preto rozsudok súdu vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 374,47 eur (súdom prvej inštancie priznané trovy 271,50 eur + 102,97 eur náhradu za stratu času (6 polhodín (V. - Dolný Kubín a späť) x 14,30 eur = 85,80 eur + 20 % DPH, t.j. 17,17 eur)

18. Vychádzajúc z ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol len o nároku úspešného žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania a pomere jej úspechu vo veci t.j. v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia.

19. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) - 0 (proti).

Poučenie:

Poučenie o odvolaní: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).